

شماره ۲۵۸۴
تاریخ ۱۳۶۲/۴/۱۵

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

بجای

دفتر شورای نگهبان
تاریخ ۱۳۶۲/۴/۱۵
شماره ۹۱۴۱

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۳۴۳۲۰ مورخ ۱۳۶۱/۹/۱۷ دولت در خصوص تقسیمات کشوری که در جلسه علنی روز چهارشنبه ۱۳۶۲/۴/۱۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در متن و عنوان بتصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم قانون اساسی برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال میگردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی
۱۳۶۲/۴/۱۵

بجانب

لایحه تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری

فصل اول تعاریف

ماده ۱- عناصر تقسیمات کشوری عبارتند از . روستا ، دهستان ، شهر ، بخش ، شهرستان و استان .

ماده ۲- روستا واحد مبداء تقسیمات کشوری است که از لحاظ محیط زیستی (وضع طبیعی ، اجتماعی ، فرهنگی و اقتصادی) همگن بوده که با حوزه و قلمرو معین ثبتي یا عرفی مستقل که حداقل تعداد ۲۰ خانوار یا صد نفر اعم از متمرکز یا پراکنده در آنجا سکونت داشته باشند و اکثریت ساکنان دائمی آن بطور مستقیم یا غیر مستقیم به یکی از فعالیتهای کشاورزی ، دامداری ، باغداری بطور اعم و صنایع روستایی و صید و یا ترکیبی از این فعالیتهای اشتغال داشته باشند و در عرف بعنوان ده ، آبادی ، دهکده یا قریه نامیده میشود است .

تبصره ۱- مزرعه نقطه جغرافیائی و محلی است کشاورزی که بنا به تعریف روستا نبوده و بدو شکل مستقل و تابع شناخته میشود .

تبصره ۲- مکان به نقطه ای اطلاق میشود که بنا به تعریف روستا نبوده و بیشتر محل انجام فعالیتهای غیرکشاورزی . (کارخانه ، ایستگاه ، کارگاه ، قهوه خانه و نظائر آنها) است که به دو شکل مستقل و تابع شناخته میشود .

تبصره ۳- مزرعه و مکان تابع در محدوده ثبتي یا عرفی روستای متبوع خود بوده و بطور کلی از لحاظ نظام تقسیمات کشوری جزو آن محسوب میشود .

تبصره ۴- مزرعه و مکان مستقل دارای محدوده ثبتي یا عرفی معین و مستقل بوده و از لحاظ نظامات اداری زیرپوشش واحد تقسیماتی مربوطه حسب مورد میباشد .

ماده ۳- دهستان کوچکترین واحد تقسیمات کشوری است که دارای محدوده جغرافیائی معین بوده و از بهم پیوستن چند روستا ، مکان ، مزرعه همجوار تشکیل میشود که از لحاظ محیط طبیعی ، فرهنگی ، اقتصادی و اجتماعی همگن بوده و امکان خدمات رسانی و برنامه ریزی در سیستم و شبکه واحدی را فراهم مینماید .

تبصره ۱- حداقل جمعیت دهستان با در نظر گرفتن وضع پراکندگی و اقلیمی کشور به سه درجه تراکمی به شرح زیر تقسیم میشود .

الف - تراکم زیاد ۸۰۰۰ نفر .

ب - تراکم متوسط ۶۰۰۰ نفر .

ج - تراکم کم ۴۰۰۰ نفر .

تبصره ۲- دهستانهای موجود که از نظر وسعت ، جمعیت و دسترسی دارای تراکم

بجسالی

مطلوب بوده در قالب موجود باقی و آن تعداد از دهستانهایی که از این لحاظ نامتناسب میباشند از طریق تقسیم و یا ادغام تعدیل و به دهستانهای جدید تبدیل خواهند شد .
تبصره ۳- مرکز دهستان منحصر روستائی از همان دهستان است که مناسبتترین مرکز خدمات روستائی آن محدوده شناخته میشود .

ماده ۴- شهر . محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیائی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی ، اشتغال و سایر عوامل ، دارای سیمائی با ویژگیهای خاص خود بوده بطوریکه اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب ، تجارت ، صنعت ، کشاورزی ، خدمات و فعالیتهای اداری اشتغال داشته و در زمینه خدمات شهری از خود کفائی نسبی برخوردار و گانوم مبادلات اجتماعی ، اقتصادی ، فرهنگی و سیاسی حوزه جذب و نفوذ پیرامون خود بوده و حداقل دارای ده هزار نفر جمعیت باشد .

تبصره ۱- تعیین محدوده شهری به پیشنهاد شورای شهر و تصویب وزارتین کشور و مسکن و شهرسازی خواهد بود .

تبصره ۲- محله . مجموعه ساختمانیهای مسکونی و خدماتی است که از لحاظ بافت اجتماعی ساکنانش خود را اهل آن محل میدانند و دارای محدوده معین است حدود محلههای شهر تابع تقسیمات شهرداری خواهد بود .

تبصره ۳- منطقه . در شهرهای بزرگ از بهم پیوستن چند محله ، منطقه شهری تشکیل میشود .

تبصره ۴- حوزه شهری . به کلیه نقاطی اطلاق میشود که در داخل و خارج محدوده قانونی شهر قرار داشته و از حدود ثبتی و عرفی واحدی تبعیت کنند .

ماده ۵- بخش عشایری واحدی است از تقسیمات کشوری که با داشتن یکبخشدار سیار مسوول گرفتن خدمات و هماهنگی با ادارات مربوطه خواهد بود و عشایر در فصول مختلف در هر منطقه که اسکان میکنند تابع فرمانداری و استانداری همان منطقه هستند .

ماده ۶- بخش واحدی است از تقسیمات کشوری که دارای محدوده جغرافیائی معین بوده و از بهم پیوستن چند دهستان همجوار مشتمل بر چندین مزرعه ، مکان ، روستا و احیاناً شهر که در آن عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی و سیاسی واحد همگنی را بوجود می آورد بنحوی که با در نظر گرفتن تناسب ، وسعت ، جمعیت ، ارتباطات و دسترسی و سایر موقعیتهای ، نیل به اهداف و برنامه ریزیهای دولت در جهت احیاء امکانات طبیعی و استعداد های اجتماعی و توسعه امور رفاهی و اقتصادی آن تسهیل گردد .

تبصره ۱- حداقل جمعیت محدوده هر بخش بدون احتساب نقاط جمعیت شهری با در نظر گرفتن وضع پراکندگی و اقلیمی کشور به دو درجه تراکمی به شرح زیر تقسیم

بخش

شده است .

الف - مناطق با تراکم زیاد سی هزار نفر .

ب - مناطق با تراکم متوسط ۲۰ هزار نفر .

تبصره ۲ - در نقاط کم تراکم ، دورافتاده ، مرزی ، جزایری و جنگلی و کویری با توجه به کلیه شرایط اقلیمی ، سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی تا حداقل دوازده هزار نفر جمعیت با تصویب هیات وزراء و در موارد استثنائی با تصویب مجلس ، جمعیت بخش میتواند کمتر از میزان تعیین شده در تبصره ۱ باشد .

تبصره ۳ - مرکز بخش ، روستا یا شهری ، از همان بخش است که مناسبترین کانون طبیعی ، فرهنگی ، اقتصادی و سیاسی آن محدوده شناخته میشود .

ماده ۷ - شهرستان واحدی از تقسیمات کشوری است با محدوده جغرافیائی معین که از بهم پیوستن چند بخش همجوار که از نظر عوامل طبیعی ، اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی واحد متناسب و همگنی را بوجود آورده اند .

تبصره ۱ - حداقل جمعیت شهرستان با در نظر گرفتن وضع پراکنندگی و اقلیمی کشور به دو درجه تراکمی به شرح زیر تقسیم میشود .

الف - تراکم زیاد ۱۲۰۰۰۰ نفر .

ب - تراکم متوسط ۸۰۰۰۰ نفر .

تبصره ۲ - در نقاط کم تراکم ، دورافتاده ، مرزی ، جزایری و کویری با توجه به کلیه شرایط اقلیمی ، سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی تا حداقل ۵۰ هزار نفر با تصویب هیات وزیران و در موارد استثنائی با تصویب مجلس شورای اسلامی میتواند کمتر از ۵۰ هزار نفر باشد .

تبصره ۳ - مرکز شهرستان یکی از شهرهای همان شهرستان است که مناسبترین کانون طبیعی ، فرهنگی ، اقتصادی ، سیاسی و اجتماعی آن محدوده شناخته میشود .

ماده ۸ - وزارت کشور موظف است ظرف مدت ۳ ماه با همکاری سازمان برنامه و بودجه و مرکز آمار درجات تراکم را تعیین و بتصویب هیات وزیران برساند .

ماده ۹ - استان ، واحدی از تقسیمات کشوری است با محدوده جغرافیائی معین ، که از بهم پیوستن چند شهرستان همجوار با توجه به موقعیتهای سیاسی ، اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی و طبیعی تشکیل میشود .

تبصره ۱ - وزارت کشور بنا به ضرورت میتواند با تصویب هیات وزیران با انتزاع و الحاق روستاها ، بخشها یا شهرستانهای مجاور ، استانها را تعدیل نماید . مگر آنکه به تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد استان جدید ضروری شناخته شود . استان

بجسالی

جدید باید حداقل یک میلیون نفر جمعیت داشته باشد .
تبصره ۲- مرکز استان یکی از شهرهای همان استان است که مناسبترین کانون سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، طبیعی و اجتماعی آن استان شناخته میشود .
ماده ۱۰- دولت موظف است با حفظ جهات سیاسی اجتماعی هر روستا را به نزدیکترین مرکز دهستان و هر دهستان را به نزدیکترین مرکز بخش و هر بخش را به نزدیکترین مرکز شهرستان و هر شهرستان را به نزدیکترین مرکز استان منضم نماید .
ماده ۱۱- بخشها، شهرها، شهرستانها و استانها تیکه فاقد شرایط مذکور در این قانون هستند با همان عنوان باقی میمانند، دولت موظف است حتی الامکان اینگونه واحدها را با شرایط مندرج در این قانون منطبق گرداند .

فصل دوم - نظام تقسیمات کشوری

ماده ۱۲- از لحاظ نظام اداری دهستان تابع بخش و بخش تابع شهرستان و شهرستان تابع استان و استان تابع تشکیلات مرکزی خواهد بود .
ماده ۱۳- هرگونه انتزاع، الحاق، تبدیل، ایجاد و ادغام و نیز تعیین و تغییر مرکزیت و تغییر نام و نامگذاری واحدهای تقسیمات کشوری، بجز استان بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیات وزیران خواهد بود .
ماده ۱۴- رعایت محدوده کلیه واحدهای تقسیماتی برای تمامی واحدها و سازمانهای اداری (اجرایی و قضائی) و نهادهای انقلاب اسلامی کشور لازم است .
تبصره ۱- نیروهای نظامی در ارتباط با دستورالعملهای شورای عالی دفاع و اجرای وظایف سازمانی خود در هر محدوده با اطلاع نماینده سیاسی دولت از این ماده مستثنی خواهد بود .
تبصره ۲- حوزههای انتخابات مجلس شورای اسلامی حتی الامکان منطبق بر محدوده شهرستانها و هر حوزه انتخاباتی متشکل از یک یا چند شهرستان خواهد بود . محدوده حوزههای انتخابات را قانون معین میکند .
تبصره ۳- وزارت کشور موظف است ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه قانونی محدوده حوزههای انتخاباتی را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید .
ماده ۱۵- وزارت کشور موظف است ظرف مدت ۳ ماه لایحه قانونی حدود وظایف و اختیارات مسوولین واحدهای تقسیمات کشوری را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید .

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

- ۵ -

بجانب

شماره ۴۵۸۴

تاریخ ۱۳۵۲/۱۲/۲۲

ماده ۱۶- وزارت کشور موظف است ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه های اجرائی آنرا تهیه و پس از تصویب هیات دولت به مورد اجرا گذارد .
ماده ۱۷- دولت موظف است همزمان با تهیه آئین نامه های اجرائی آخرین آمار جمعیت کشور را تهیه و براساس آن این قانون را اجراء نماید .
ماده ۱۸- وزارت کشور موظف است اجراء این قانون را از نقاط دورافتاده و محروم آغاز نماید .

لایحه قانونی فوق مشتمل بر هجده ماده و بیست و دو تبصره در جلسه روز چهارشنبه پانزدهم تیرماه یکهزار و سیصد و شصت و دو مجلس شورای اسلامی بتصویب رسیده است . ع

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبرهاشمی

اکبرهاشمی
۱۳۵۲/۱۲/۲۲